

Kollektivhusets hönskollektiv höjer påskstämningen

29 mars 2024 09:00

Garanterat färska svenska ägg till påsk levererar hönskollektivet, som hör till ett av Lunds kollektivhus. Här sover och värper tio hönor i en lekstuga på Östra Torn.

Marika Anjou

Text

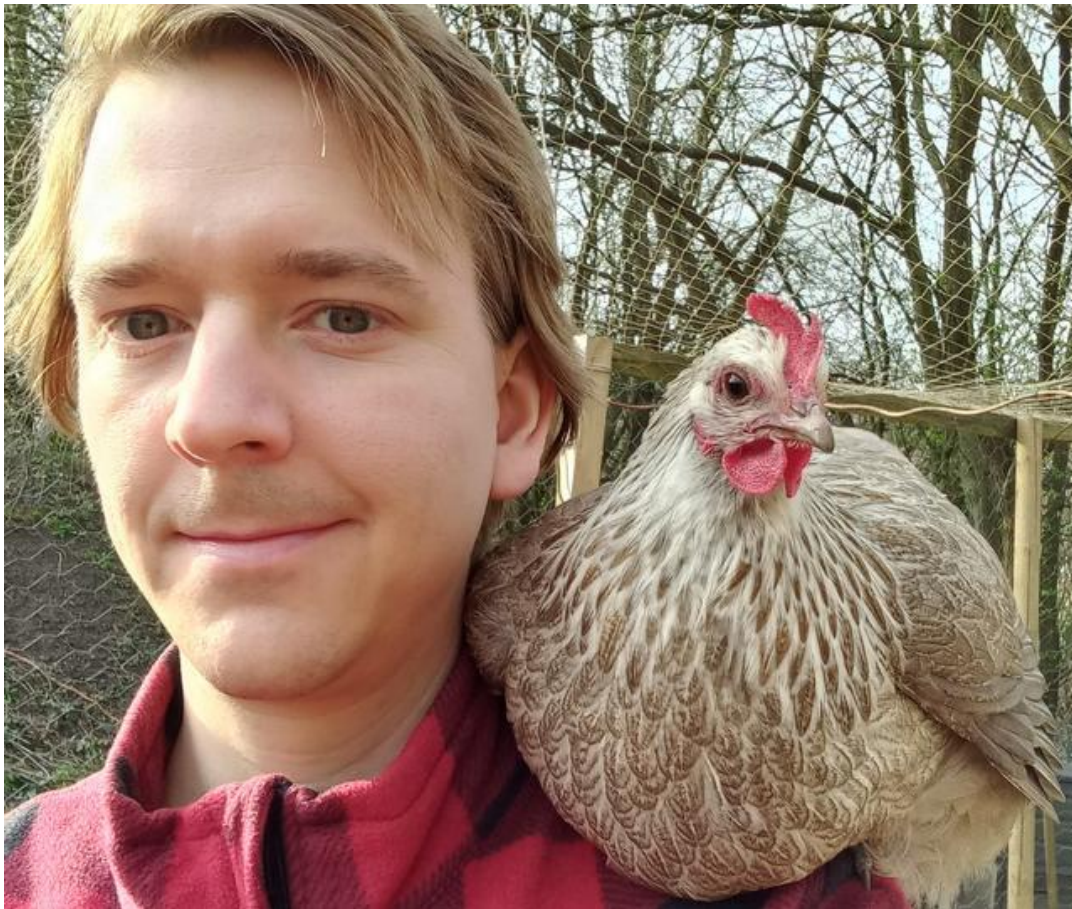
Dagmar ger majsen högsta betyg. "Hönsmamman" Katerina Samuelson är tidigare hästmassör, familjeterapeut och bussförare i Lund. När inte fågelinfluensa hindrar bjuder hon gärna hem hönsen till den egna täppan hon har intill den gemensamma trädgården.

Bild: Bengt Arvidson

– Det är jag som är hönsamma, säger Katerina Samuelson, 72 år.

Hon har bott i kollektivhuset Fiolen sedan det stod klart 1993 och var först tveksam till satsningen på höns hus. Nu är hon mest engagerad av alla. Hon har till och med burit ett ägg i bh:n i fem dagar när en kläckning drog ut på tiden. Det fungerade. Till slut tittade en liten kyckling fram.

Enda mannen i hönsgruppen Martin Tryman, 34 år, kallar sig hellre "höns pappa" än "tuppen i hönsgården". Precis som sina grannar står han i det gemensamma köket varannan månad för att resten av tiden kunna sätta sig vid dukat bord för en billig middag tillsammans med sina grannar.

Martin Tryman och Greta har tagit en selfie. En tidigare påsk arrangerade han tipsrunda med jakt på fjädrar i olika färger. I kollektivet bor människor mellan 9 år och 75. Äldsta hönorna är tre år – lika gamla som satsningen på egna ägg.

Bild: Martin Tryman

– Vi använde ägg när vi lagade pannbiffar i söndags. För någon vecka sedan gjorde vi vit kladdkaka. Eftersom våra ägg är knallgula blev den nästan mer beige än vit. Det märks skillnad om hönsen får gräs och majs. Äggen smakar mycket godare, säger han.

Martin Tryman blir glad av att se hönsen samlas och mingla vid grinden när han närmar sig.

– Under pandemin, när jag jobbade hemifrån, var det jätteskönt att få frisk luft, sitta en halvtimme, klappa höns och vara lite social.

Tuppen Bruno gick under radarn med eget harem tills han råkade hamna på bild i kommunala bostadsbolaget LKF:s tidning och en granne klagade. Sen fick han flytta till en gård på landet. Där har han det bra. Det har hönsgruppen sett videoklipp på.

Tre andra tuppkycklingar hade inte samma tur.

– De blev tuppgräta. Det var jättegott, säger Katerina Samuelson.

Diana Nuñez har morgonskift i hönsuset. Katrina Samuelson tar över vid lunch och nattar om kvällen. Hönsuset är en skänkt lekstuga från Torna Hällestad, som sågades itu för att kunna transporteras i bil. Nu är den ommålad och inredd för höns.

Bild: Bengt Arvidson

– De var så elaka mot hönan Florabella. Jag hade inga problem att nacka dem, förklarar hon, som googlat fram hela proceduren.

Alla i kollektivets 24 hushåll var dock inte helt nöjda med tilltaget. En vegan protesterade vilt.

Hönsens domäner motsvarar ungefär kollektivhuset Fiolens största lägenheter på 100 kvadrat. Den skänkta lekstugan har omvandlats till fungerande hönsus och hönsens luftrum skyddas av nät som delvis reser sig mot himlen som en cirkuskupol.

Skatorna i träden ovanför har fått ta över tuppens jobb att varna när rovfåglar nalkas. Katerina Samuelson lyssnar och är redo att veva med armarna för att skrämmas.

Fler intressenter finns.

– Katten Holger smacker med munnen när han kollar in hönsen, men med de stora vågar han inget, berättar Martin Tryman.

Han lyckades rädda en liten gul kyckling som fick Holger i hasorna när den rymde in i skogspartiet bakom hönsuset.

Det finns en del likheter mellan människokollektivet och hönskollektivet. Flockbeteendet känns igen. Och även människorna larmar för fara, som när någon glömmer ett öppet fönster. I båda kollektiverna existerar grupper som samarbetar och har koll på varandra.

Färgen på äggen drar åt rosa, brungrönt och turkos. Greta har dragit sig undan för att värpa. Hon stoppar gärna huvudet i Katerina Samuelsons ficka där hon brukar hitta något gott.
Bild: Bengt Arvidson

– Det finns en hierarki när det gäller vem som styr, det finns ordföranden och andra. Det kan kacklas lika mycket, säger Martin Tryman.

I hönskollektivet har lilla hönan Agda det tuffare än andra. Hon mobbas och puttas undan när maten delas ut. Så ser det inte ut bland människorna.

– Vi har inga hackkycklingar. Alla är inte bästa vänner, men alla kommer överens, säger han.

Likt människor kan en del hönor också bli extra fästa vid varann, som Florabella och Astrid.

Äggen från hönsgården sparas i köket så att kollektivets matansvariga kan använda dem. De tio hönsen levererar fyra ägg om dagen så här på våren och dubbla antalet längre fram på säsongen.

Bild: Marika Anjou

– De var tillsammans hela tiden, tills Florabella blev sjuk och dog. Då vägrade Astrid äta och dricka. Två veckor senare var hon också död. De kan sörja ihjäl sig, säger Katerina Samuelson.

Det bor ett 35-tal vuxna och några få barn i kollektivhuset Fiolen. De yngsta har namngett hönor som Raptor och Askungen. Människorna är mellan 9 och 75 år, hönorna är som äldst 3 år.

– De är personligheter, som människor, säger sångerskan Diana Nuñez, 73 år, om alla hönor hon engagerat sig i. Många känner igen hennes namn från sammanhang som Melodifestivalen och gruppen "Tre Damer".

Det händer att toner strömmar ner mot höns huset från repetitioner i allrummet, eller festligheter på den cirkelformade innergården.

Raptor har antagit tuppens roll som konfliktlösare. Att på hans vis också elegant se till att hönorna hittar godbitar ingår dock inte hennes självpåtagna uppgifter. Raptor vill ha först och mest själv.

Bild: Bengt Arvidson

Diana Nuñez var en av dem som tog initiativ till att kollektivhuset Fiolen byggdes och stod klart för 32 år sedan. Nu är hon listad på hönsgruppens tidiga skift.

– Jag är pensionär så jag går ut vid tio på morgonen.

Att hon sover lite längre än yrkesarbetande ansvariga rubbar inte hönsens rytm. De har en batteridrivna tidsstyrda lucka ut mot omvärlden som öppnas 06.30 varje morgon.

Diana Nuñez vill ha det riktigt hett när hon badar i kollektivets bastu. Höns tål kyla bättre än värme. Luckan gör att höns huset inte förvandlas till en rymnings säker bastu om sommaren om någon som har hönsjouren skulle råka försova sig.

Kollektivhusets medlemmar har fullt ansvar för sin gemensamma trädgård. Hönsen hjälper till. De äter gärna ogräs och deras bajs hamnar i två komposttunnor som ger näring till potatislandet. Gödseln gör också att skönheter som pioner, rosor och liljor blommar med extra glöd.

"Älsklingar nu kommer mamma!" Alla vill vara med när Katerina Samuelson anländer med majs och sällskap. Hon fermenterar säd som köps från en bonde. Hönsen är av raserna dvärg Wyandotte och Silverudds blå – och blandningar däremellan.

Bild: Bengt Arvidson